

УЛУУХУМ САЙДЫЫТА - ОЛОЖУМ СОРУГА

Ытыктабыллаах Нам улуунун быыбардааччылары! Төрөөбүт улууспут социальнай-экономическай сайдыытын саҥа кэрдиискэ таһаарар этиилэргитин өйбүнэн-санаабынан, ис сүрэхпинэн ылыннан туран, бүгүнгү күнүгэ тирээн турар соруктарга бэйэм көрүүлэрбин билиһиннэрбим.

Бастакы санаа.

Салайааччы дьон-сэргэ сүбэтин-аматын ылыннабына, кинилэр өйбүллэринэн туһанар буоллабына кини дьыалата ситэр-хотор, сангалы сайдар кэскиллэнэр. Дьэ, ол инниттэн:

— хас биридди: дьиз кэргэн хаһаайыстыбата, үлэ коллективтара, нэһилиэк бары олохтоохтору ис кыахтарын туһанан инникилэрин көрүнэр, кэскиллээх былааннардаах буолууларын ситиһии;

— салайар-дьаһайар үлэ хаамыыта, туруга, ис хоһооно нэһилиэнньэ уонна үлэ коллективтарыгар тутатына тийиэн иһиэхтээх.

Иккис санаа.

Улуус финансовай, экономическай туруга тупсарын туһугар:

— улуус уонна нэһилиэк дьаһалтатыгар, тэрилтэлэр уонна хаһаайыстыбалар салайааччыларыгар үп-харчы тийбэт диэн найылана олорбокко, бэйэ тэрийиитинэн, сатабылланан үбү-харчыны киллэриигэ нэһилиэнньэ кизг арангатын хабар далааһыннаах үлэ барыахтаах. Бары салаа үлэлэр «бэрээдэк уонна дьисциплиинэ», «ирдэбил уонна эппиэтинэс» диэн төһүү өйдөбүллэргэ ологуруохтаахтар;

— «2000 үтүө дьыала» хамсааһыны салгыы сайыннаран, бэйэ онорон таһаарар бородоуксийатын элбэтэр сыаллаах үлэ хайысхаларын базатын кэнгэтэргэ;

— тыа хаһаайыстыбатыгар уруккуттан биллэр уонна сатыыр эрэ салааларытын туһунан олоорбокко саҥа барыстаах салаалары, технологиялары, партнерскай уонна кооперативнай сыһыаннары толлубакка киллэриэххэ;

— үбү-харчыны улахан туһата суох мероприятиеларга туттуну мунутуурдук кыччаттарга;

— улуус бюджеттар дохуот киллэриэхтээх онорон таһаарар производстволары экономика бары салааларыгар күргүөмнээхтик тэрийэргэ.

Үөһэ этиллибит санаалар туолуулары биһиги барыбыт кыахпыт иһинэн. Итинтэн сиэттэрэн:

Үһүс санаа.

Өскөгүн инники этиллибит санааларым үлэ дьонугар туһуламмыт буоллабына, үһүс санаам - бу биһиги олохпут социальнай сайдыыта. Социальнай эйгэ ханнык баҕарар бюджет кэбирэх өттө. Манна биһиги манньк өйдөбүллэргэ уонна соруктарга ологуруохтаахпыт:

— байылыат уонна чөл олох дьиз кэргэнтэн, ол эбэтэр ыал олохтунан сагаланахтаах. Манна нэһилиэк, улуус хайдах олооро ырылыччы көстөр; манна биһиги кэнэҕэски ыччаппыт иитиллэн тахсар; манна биһиги ытык кырдыаҕастарбыт олороллор. Онон, ыал олоһор сүрүн болдомто ууруллуохтаах;

— социальнай эйгэ бюджет ороскуоттуур чааһын үгүс өттүн ыларынан сибээстээн үп-харчы хамсааһынын чакчы сыаллаах-соруктаах эрэ туттууну эрэйэр.

Төрдүс санаа.

— Улууспут сайдарын-кыаҕыгарын туһугар, Дьокуускайга олохтоох «Нам түмсүүтүн», бары таһымнаах депутаттары, Намтан төрүттээх үтүө үлэһиттэри биир сыалга-сорукка түмэргэ, саастаах дьон уонна бэтэрээннэр опыттарын, эдэр ыччат эрчимнэрин табыгастаахтык бииргэ дьүүрэллэргэ.

Улуус кэскилэ - эдэр ыччакка! Ыччат эт-хаан, өй-санаа өттүнэн табатык сайдарыгар онно сөптөөх усулдуобуйаны хааччыларга үбү-харчыны түмэн былааннаах үлэни ыытарга. Норуот хаһаайыстыбатын бары салааларыгар дэгиттэр бэлэмнээх специалисттары культура, спорт, литература уонна искусство эйгэтигэр талааннаах ыччаты бары өттүнэн өйөөһүн.

Түмүк тыл.

Баһылыгынан талылыннахпына, быыбар иннинээҕи көрсүһүүлэргэ киирбит эһиги этиилэргитин конкретнай программа онорон кулун тутар ыйга Нам улуунун олохтоохторун уонна улуус Мунньаҕын дьүүлүгэр туруоруом.

Ытыктабыллаах биир дойдулаахтарым, быыбардааччылар! Мин эһиги итэҕэлгитин ылан, улуунум сайдыытын олоҕум соруга оностон үлэлииргэ бэлэммин.

А. ДЬЯКОНОВ, улуус баһылыгар кандидат

УЛУУС МУНЬАҒЫН ДЕПУТАТТАРЫН ИСТИИЛЭРИГЭР

Улуус Мунньаҕын учараттаах XXVI сессиятын б.д. сэттинньи 24 күнүгэр бээтинсэҕэ сарсыарда 10 чаастан Нам улуунун дьаһалтатын актовай саалатыгар ыңыраарга.

Улуус Мунньаҕын председателин солб. Н.Н. БАИШЕВ

ПРАВИТЕЛЬСТВО ОТЧУОТА

Сэттинньи 16 күнүгэр доруобуйа харыстабылын министрэ И. Я. Егоров салайааччылаах Правительство бөлөҕө Кыһыл Дэриэбинэҕэ, Граф Визерэгэр уонна Аппааны нэһиликтэригэр отчуоттаата. Улуус дьаһалтатыттан баһылык солбуйааччыта М. С. Игнатьева салайааччылаах бөлөх сылдыста.

10 чаастан Кыһыл Дэриэбинэ кулубугар тийиэн баран, дьон ситэри мунньустубатах буолан социальнай объектары кэрийиэн билсистиэр. Кыһыл Дэриэбинэ детсадыгар, Аппааны орто оскуолатыгар, дьааһыла-садыгар сырыттылар, туох ситиһиилэр, ыарахаттар баалларын ыйгыталастылар.

Күнүс 2 чаастан Правительство бөлөҕө Граф Визерэгэр Намнааҕы социальнай реабилитация училищетын дьизитигэр олохтоохтору кытта көрсүстэ. К. И. Федоров председателлээх, нэһилиэк баһылыга В. Г. Кутяркин кыттылаах мунньахха И. Я. Егоров отчуотун истэн баран дьон бэйэлэрин «ыалдыар» боппуруостарын ыйгытылар. Доруобуйа министрэттэн содуруу операцияланан баран (бүөргэ) ол кэннинээҕи аналлары содуруу буолбакка, Дьокуускайдааҕы медцентрга туттарарбыт эбитэ буоллар, «Суһал көмө» төлөбүрдээх буолар дуо, бензинэ суох буолан кэлбэтэҕинэ киһи өллөбүнэ ким эппиэттир, медицинскай страхочка төлөбүрү ханна барар диэн, туберкулез аагнааһынын туһунан ыйгытылар. Онно хоруйдаан Иван Яковлевич билигин сүрэххэ операцияны Саха сиригэр онорор буоллубут, ол кэнниттэн бүөр операциятын эмиз киллэриэхпит, дьон собуруу баран кырата 50 тыһыынчаны төлөөн операцияланалара уонна ол кэнниттэн эмтэниигэ эмиз бизэрэн эрэйдэнэллэрэ табыллыбат диэн, «Суһал көмө» төлөбүрү, эппиэтинэс баар диэн, медстрах харчытынан билигин участкавай баһыһалар эмиз туһанар буоланнар эминэн үчүгэйдик хааччыллаллар, сээлик проблемата баар эрэри наһаа оннук куттала суох, Президент М. Е. Николаев ити проблеманы күөтүнэ илгинэ быһаартараары эрдэттэн көтөхпүтэ диэн эппиэттэ. Ол кэнниттэн Граф Визерэтин олохтоохтору комбикорму тоҕо ыараханньк атыһылыллар (380-400 солк.), саахар сыаната туохтан үрдээтэ диэн, бөһүөлктэригэр почта, медпункт, кулууп, баанньык курдук наадалаах объектар хаһан аһыллыахтарай, профессионально-техникай үөрэхтээһин үлэһиттэрин хамнаһын үрдэтэн учууталлар хамнастарыгар хаһан тэнниллэр, училищета үөрэнэр тулааһагарга, кыамматтарга астарыгар-танастарыгар бэриллэр үп олох итэҕэс, эбии көмө оҥоһулдуо дуо, кинилэри уонна хотуттан сылдыар оҕолору кыһынҕы каникул бириэмэти-

гэр ханнык эмэ санаторий-профилакторийга киллэрэр табыллыа дуо, Граф Визерэгэ туспа администрациялаах бөһүөлөк буолуо дуо диэн салгыы ыйгытылар уонна эппиэттэри иһиттилэр. Ити ыйгытылар түмүктэринэн уонна өссө да атын этиилэр киирэннэр сөптөөх уураах ылылына уонна Правительство бу сыллааҕы үлэтин Граф Визерэгэр «үчүгэинэн» сыаналаатылар.

Кизгэ 5 чаастан Правительство уонна улуус дьаһалтатын бөлөхтөрө Аппааны нэһилиэтин кулубугар тийдиэр. Манна мустубут дьонго Правительство отчуотун (суһаллык Президентэ ыңырыллан куоракка төһүбүт И. Я. Егоров оннугар) Государственной архив сулууспатын республиканскай комитетын председателэ Н. Р. Константинов билиһиннэрдэ. В. Г. Кутяркин салайан ыһпыт мунньаҕар олохтоохтору долгутар үгүс боппуруос көтөбүлүнэ.

Ол иһигэр атын нэһиликтэргэ эмиз дьон мэлдьи ыйгытар үүт (манна өссө кымыс) туттарбыттарга 98 с. дотация тоҕо төлөммөтө, газ иһин төлөбүр хайдаҕый, улууска тутуу барбат буолла, салгыны дуо диэн боппуруостартан урагы Правительство Нам улуунугар бизриэхтээх ГСМ-га, атын да изстэри хаһан төһөнөр, «Үтүө дьыала» харчы ситэри бэриллиэ дуо, гранильнай завод таһаарар дохуота улууска киирэр дуо, оҕо пособиетин кээмэйэ тоҕо кыраный диэн о. д. а. ыйгытылар. Онно Правительство, улуус дьаһалтатын бөлөбүн чилиэннэрэ сөптөөх эппиэттэри бизердилэр (эт-үүт дотацията улуус таһымнаах быһаарылла илик; газка социальнай нуорма быһытынан 18 кв. м. эрэ төлөммөт; Правительство иһэ төлөнүө; гранильнай заводтар дохуоттара бастаан республикага киирэр; оҕо пособиетин кээмэйэ дьиз кэргэн дохуоттун көрөн быһыллар о. д. а.). Ол кэнниттэн кэспэтигэ 8 киһи этиилэрин киллэрдилэр: кымыс онорооччулары үөһэттэн поддежжаланахтаах; И. Е. Винокуров 105 сааһын туоларынан сибээстээн кини аатынан оскуоланы сагардан тутуохха; ЖКХ үлэһиттэрин хамнаһын үрдэтиэххэ; нэһиликтэргэ ыччат специалиһын штата көрүллүөхтээх; пенсионнай управлениеларга тыа хаһаайыстыбатыгар 20 сыл үлэлээбит дьонго пенсия ааҕар туһунан; сэрии тулааһахтарыгар лыгота көрүллүөхтээх; Аппааныга спортзалы салгыы тутуу; Кыһыл Дэриэбинэҕэ кулуубу өрүмүөнүннэһин туһунан уо. д. а. Сорохтор Правительство былырынҕы отчуотугар этиллибиттэрэ уонна быһаарылла иликтэр диэн бэлэтиэнэ. Аппааны олохтоохтору Правительство 9 ыйдааҕы үлэтин ортонон сыаналаатылар.

Л. НОВГОРОВОДА

Ф. УШНИЦКАЯ

Үгүһү эрэннэрэр XXI үйэ үүнэрэ,
үлүскэнник сүүрүгүрбүт үгүс событиелардаах XX үйэ бүтэрэ

38 күн хаалла.

Оттон отут күнүнэн 2001 сыл бастакы аңарыгар
«Энсиэлигэ» сурутуу
ТҮМҮКТЭНЭР

БЭБЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

(Улус баһылыгын мүнхэбэртэн бэлитээннэр)

ИДЬУО информациялаабытын эти уоруу элбээбит. Ааспыт нэдиэлээ түөрт уоруу бэлитэммит. Тэрлэтэлэр ДНД-га тахсылар мөлтөх, ол онугар төрөптүтүр патрулга үчүгэйдик тахсалар. Ааспыт нэдиэлээ ИДЬУО сотрудниктара Таастаах, Салбан уонна Искра нэһиликтэригэр рейдэбэ сылдыбыттар.

«Жилой сектор» диэн операция салданан барар, «Талба» рынок баһаарынай өттүнэн сэрэхтээх буолууга кыайан эппиттээбэт диэн баһаарынай сулууспа иһитиннэрдэ.

Нам с. дьаһалтата иһитиннэрбитинэн НПУ оскуола-садыгар мебель онорторбуттар, приватизацияга үлэ ытталлар, уулууссалары сырдаттыга 30 лаампа ылбыттар, урукку лаампаларга эбии 10-ну туруорар кыахтаахтар, бөх кутар дьааһыктар таһынан баран санитарнай өттүнэн киртийи тахсан эрэр.

МУ НУ ЖКХ иһитиннэрбитинэн теплотрассалары бүрүйүү сүһүнүн бүтэн эрэр, бу нэдиэлэбэ салгы үлэ ытыллар, үлэһит тийибэт буолан сорох үлэлэр бытаараллар, Чернышевская аатынан уулусса 22-гэр уот күүһүрүүтүтэн араас тэриллэр умайбыттар.

Нам 1 сүһүөх оскуолатын базатыгар ИПКРО линиятын учууталлар идэлэрин үрдэтэр курс ытыллыбыт. 55 учуутала курс түмүгүнэн дастабырыанна бэриллбит. Хатын Арыс оскуолатыгар үөрэх салаата фронтальной бэрэбэркэ ытылтыт. Оскуолалар, детсадтар лицензированига докумуоннара бэлэмнэнэн үөрэх министрствотыгар киллэриллэр. Модут орто агро-оскуолатын презентацията буолан ааспыт. Ытыллыбыт үлэлэр уонна инники былааннар тустарынан кэпсэти тахсыбыт, сага производственной үөрэхтээһин базатыгар элбэх үлэ барбыта бэлитэммит.

Дьокуускайга буолбут коллегияга Россия доруобуйа харыстабылын министр Шевченко, чинчийэр институттар директордара кыттыны ылбыттар. Мунунах сүрүн боппуруоһунан сэллиги утары охсуһуу буолбут. Бу ырыыга Саха Сирэ Россия көрдөрүүтүтэн үрдүк эбит. Республикага эбии сэллик диспансердары арытар туһунан кэпсэти буолбут. Бу ырыыны утары охсуһарга база мөлтөвүн учоттаан сэллик сулууспата биһиги республикабытыгар көмө онорорун туһунан кэпсэтиспиттэр. Шевченко сүрэххэ икки операция онорбут.

Социальной харалта управлениета нэһилиэнньэбэ оттугу тизрдиигэ уруккуттан атын сага ньымалары толкуйдаан үлэлэһэр былааннаах. Интернат-дьиэр элбэх үлэ барар, ол курдук, банно-прачечная, кухня-остолобуой тутулла турар. Бу управление СГУ социологической кафедратын кытта Модут нэһилиэгэр социологической чинчийи ытар санаалаах. Барыта 107 ыал кэрийиэххэ наада эбит. Эбии Хамаҕатта нэһилиэгэр эмиэ манньк чинчийини ытаары гыналлар.

Икки этэстээх дьыалэргэ бөх кутар дьааһыктара таһынан баран тулуйуллубат хартыына үөскээн эрэр диэн санэпидстанция иһитиннэрдэ.

Сэтнннн 17 к. Судьаай Дьөгүөссэ көмөтүнэн 1 Хомустаахха, Партизанга баскетболга уонна волейболга күрэхтэһии буолбут. Сэтнннн 18 к. Нам 1 сүһүөх оскуолатыгар директор В.Е. Егоров көбүлээһининэн остуол тенниһигэр күрэхтэһии ытыллыбыт. Сэтнннн 19 к. СГУ уонна Нам уллуһун саахыматчытара күөн көрсүбүттэр. Уп суох буолан атын былааннамыт күрэхтэһиилэр ытылла иликтэр.

Культура отдела «Республика бүтүүнэ» хаһыаты кытта араас хайыскаларга дуоҕабар түһэрситтэр. Музыкальной оскуола 40 сылынан сибээстэн нэһиликтэр музыкальной оскуолалара бэйэ-бэйэлэригэр отчуотууллар. Бу музыкалыа биһиги депутаттарбыт Е.М. Ларионов, А.Н. Жирков тахсан ыалдыттыахтаахтар.

Республикага пенсионнай фонда тэриллибитэ 10 сыла бэлитээннэхтээх.

2001 с. тохсунуу 1 күнүттэн нолуок кодексын 2-с чааһа кирирэхтээх. Подходной нолуок диэн суох буолар, уопсайынан элбэх уларыйы кириэри турар диэн нолуок инспекцията эттэ.

Алтынны ыйдаагы хамнас сороҕо хамсаабыт, ГСМ-га сэтнннн ыйдаагы лимити дьэ биэрбиттэр.

Баһылык солбуйааччыта М.С. Игнатьева иһитиннэрбитинэн Правительство отчуотун Хатын Арыттан уратылар бары «үчүгэйнэн» сыаналаабыттар, онтон бу нэһиликтэ «ортоно» биэрбиттэр, аны өрүс уңуордаагы нэһиликтэргэ отчуот буолуохтаах, «Республика бүтүүнэ» хаһыат күннэрэ үрдүк таһымнаахтык ытыллыбыттар.

«Дьулуур» фондага 19 тыһ. солк. төннөрүллүбүт. Нэһиликтэр дьаһалталарын өттүттэн БТИ-ны кытта үлэлээһингэ хамсааһын суох. «2000 үтүө дьыала» нэһиликтэр дьаһалталара отчуоттары түһэрэн испэттэр. «Үтүө дьыала» тутууларыгар баата, тоһоҕр, испэскэ курдук матырыяаллар кэлбиттэр.

Ыччат отделыгар ахсынны 4-10 күннэригэр ыччат нэдиэлэтин ытыгыт диэн факс кэлбит.

Быыбарга сүүрүргэ 43 массына былааннамыт. Модукка икки депутатка кандидат устуммут. Билигин туругунан улус үрдүнэн 11250 быыбардааччы баара биллэр. Сэтнннн 23 күнүттэн быыбардыр учаастактарга эрдэ быыбардыахха сөп.

Тэрийэр-правовой управление иһитиннэрбитинэн Правительство отчуотугар дьон сылдыгыта мөлтөх. Бу отчуоттар түмүктэринэн информация бэлэмнэнэн Правительствога түһэриллэхтээх.

Правительство председателэ В.М. Власов Нам уллуһугар сылдыгытын улаханник астынан барда, «биһиги структурабыт миэстэтигэр үлэһит олоһор эбит» диэтэ диэн баһылык бастакы солбуйааччыта А.А. Бочкарев иһитиннэрдэ.

Бэлитээннэ В. РЫКУНОВА

МААСТАРЫСТЫБА СЫЛЫН ТҮМҮКТЭЭНИН

Бары билэрбит курдук, республика үөрэхтин министрэ Е.И. Михайлова анал бирикээһинэн 1999-2000 үөрөх сылларын учууталлар маастарыстыбаларын сылын биллэрбитэ. Нам уллуһун учууталлара бу сылы түмүктүүү үөрүүлээх бизчэр-дэрэ алтынны 7 күнүгэр Нам политехнической орто оскуолатыгар буолан ааста. Бизчэр 4 түһүмэтинэн барда.

Үөрэнэр пособиелар, дидактической матырыяаллар, программалар презентацияларыгар бизс учуутал бэйэлэрин үлэлэрин билиһиннэрдилэр:

Полякова Л.М. — Саха Республикатын үөрэхтин туйгуна, «Саха Азия оҕолоро» фонда стипендиата, I-кы сүһүөх оскуола директору үөрэх чааһыгар солбуйааччыта, үрдүк категориялаах учуутал.

Никитина В.М. — Российской Федерация үөрэхтиритин туйгуна, «Саха Азия оҕолоро» фонда стипендиата, улустууагы гимназия научнай үлэбэ директору солбуйааччы.

Лугинов С.С. — Саха Республикатын үтүөлээх учуутала, норуот үөрэхтиритин туйгуна, бочуоттаах пропагандист, үрдүк категориялаах учуутал, Хатыр орто оскуолатын социальной педагога. Софрон Семенович «Каскил дьык кэргэнгэ түстэнэр» методической пособие автору.

Баишева М.С. — үрдүк категориялаах Бөтүг орто оскуолатын учуутала, «Оскуола иннинэ саастаах оҕолору грамотага үөрэтти» пособие автору.

Макарова Н.Н. — Саха Республикатын норуотун үөрэхтиритин туйгуна, үрдүк категориялаах саха-французской ассоциированной оскуола үөрэх чааһыгар директору солбуйааччы. «Саха оскуолатыгар француз тылыгар оҕу эрдэ үөрэтти» программа уонна дидактической матырыяал автору.

Бизчэр иккис чааһыгар аһаҕас уруктар, маастар-кыластар уруктара кытыннылар:

1. Урок радиотехники по теме: «Делитель напряжения» - учитель улусной гимназии Баишев П.Н.

2. Урок риторики на тему: «Не позволяй себе лениться» - учитель улусной гимназии Атласова А.Н.

3. Урок английского языка на тему: «Школа» - учитель улусной гимназии Голикова Л.П.

4. Урок русского языка на тему: «Лингвистический анализ текста» - учитель улусной гимназии Павлова Т.Н.

5. Урок английского языка в 7 кл. на тему: «Праздник шаров» - учитель Намской СШ № 1 Маркова В.И.

6. Урок автодела в 11 кл. на тему: «Сигналы светофора и регулирование» - учитель НСШ № 1 Максимов И.Н.

7. Мастер-класс «Развитие мелкой моторики и координации движений рук у детей дошкольного возраста» - психолог я/с «Кэнчэри» Москвитина А.Е.

8. Мастер-класс «Из опыта работы по непрерывному экологическому образованию школьников» - учитель биологии НСШ № 2 Сыромятников П.В.

9. Мастер-класс «Чудо детского творчества» - учитель ИЗО и черчения НСШ № 2 Винокурова Н.С.

10. Мастер-класс «Саха тылын уроугар үлэни тэрийи» - учитель якутского языка и литературы Партизанской СШ Горохова В.П.

11. Мастер-класс «Организация уроков в начальных классах по системе Эльконина-Давыдова» - учитель начальных классов ННШ Игнатьева Н.М.

Санаан көрдөхкө кэлин сыларга биһизхэ демократияга сизгэнэн, этэргэ дылы «улуруоһа» диэри гааска угуттанан утуһан бускутуу баар. Үгүс ыалга үлэтэ суох үлэ саастаах дьон төрөптүтүрүн пенсиятыгар иитиллэн, тас үлэбэ окко-маска улаханник кыһаммат буолулар. Ол курдук аатыгар эрэ салланнаан сайынны оттоон дуомнаан сир бөҕө арыыга, алааска анара-чизпнэрэ ситэ оттоммоко хаалан иһэр буолла. Бэл былырын колхозтаахтар анардас хары күүһүнэн биэр да алааһы хаалларбакка оттуур этилэр, этибит. Билигин, күлүмэх күүстээх техника ыал олбуорун айы турар диһилэр да онорон таһаарылар мөлтөх. Урут совхозка биэр кэлим күөс баар буолан кыайылаах этэ. Аны билигин кооперацияга холбоһон күүстэрин түмүктэринэн эрэ сир-дойду иэнэ ситэри оттонор буолуоҕа.

Төһө да кылгас сайымнаахпыт

тывеа Н.М.

12. Мастер-класс «Из опыта работы в коррекционно-развивающих классах» - учитель начальных классов ННШ Ядреева З.А.

13. Открытый урок по химии на тему: «Путешествие в мир веществ» - учитель Хамагаттинской СШ Мушина М.А.

14. Мастер-класс «Организация занятий по изобразительности по методике ТРИЗ» - воспитатель я/с «Чэчир» Бубкина М.И.

Салгы педагогической идеялар дьаарбанкалара буолла. Манна кыттыны ыллылар: Бөтүг орто оскуолатын үлэбэ учуутала Стручков Ф.С., Лукавина В.П. - улустууагы үөрэхтээһин киинин директора, Алексеева Н.С. - Партизаннаагы оҕу саадын сэбиэдиссэйа.

Мантан салгы үөрэх улустууагы управлениетын начальнига Дьячковская Н.Г. учуутал күнүнэн эрдэдээн туран, учуутал маастарыстыбатын сыла бары учууталлары хаачыстыбалаахтык, бэйэ кыаһын туһанан айымнылаахтык үлэлииргэ туһаайарын ыйда уонна ааспыт үөрэх сылыгар улус педагогической коллективтарын уонна үөрэнээччилэрин кэккэ хайыскаларга ситиһилэрин билиһиннэрдэ. (Бу туһунан хаһыат алтынны 7 күнүнээбэ №-гэр көрүн).

Бу сыла улустууагы үөрэх управлениета улуска үөрэхтээһин сайдытыгар өр кэмгэ үлэлээбит, элбэх пед. кадры бэлэмнээбит Марков П.А. 80 сааһын бэлитээбитэ. Манан сибээстэн Марков П.А. (оҕолор, сизиннэр) аҕаларын аатынан бириэмийэ олохтоон, методической үлэ 2000 с. түмүгүнэн, методической кабинет сэбиэдиссэйинэн үлэли сылдыбыт Никитина В.М. үөрүүлээх быһыыга-майгыга Иванова В.П. туттарда.

Улус баһылыгын социальной боппуруостарга солбуйааччыта Игнатьева М.С. учууталларга бэйэтин уонна баһылык эл. А.Н. Ядреев эрдэлэрин тизрдэн туран, улуска оҕу спордун сайыннарыга үтүөлэрин иһин Алексеева Н.И. «Улуус Ытык кинигэ» бочуоттаах аат иһэриллибитин иһитиннэрдэ. Өр кэмнэргэ улус социальной эйгэтигэр уонна учууталлар маастарыстыбаларын сылын оҕу спортивнай оскуолатын тренер преподавателитэр Леонтьев И.Р., пресс-киин сайлаааччытыгар Емельянова С.Г., Партизаннаагы оҕу саадын үлэһитигэр Шепелева С.В. бочуотунан грамоталары туттарда.

Салгы Дьячковская Н.Г. «Саха Республикатын үөрэхтин туйгуна» знагы I Хомустаах орто оскуолатын нуучча тылын, литературатын учууталыгар Иванова М.Д. уонна I-кы сүһүөх оскуола социальной педагога Иванова В.П. туттарда.

Республикатаагы үөрэх министрствотун бочуотунан грамоталарынан наҕараадаланналар: Турантаева М.П. - Партизан орто оскуолатын историяга учуутала, Кутуков Н.Н. - Модут орто оскуолатын физикага учуутала, Захарова М.П. - Партизаннаагы оҕу саадын музыкальной сайлаааччыта, Новгородова М.Е. - I Хомустаах орто оскуолатын соц. педагога, Слепцова Р.П. - улустууагы гимназия француз тылын учуутала уода. Улуус үөрэхтин управлениетын бочуотунан грамоталарынан үлэлэригэр ситиһилэрин иһин 16 учуутал наҕараадаланна.

Үөрүүлээх бизчэр 4-с чааһыгар «Үчүгэйтэн үчүгэй» үлэлээх учууталлары, иитээччилэри чистээһин буолла. Сыл бастын директорын аатын ыллылар: Попов В.Н. - улустууагы гимназия; Егоров В.С. - Нам I

сүһүөх оскуола; Эверстов В.И. - Хамагатта саха-французской оскуола; Михайлов П.Р. - Бөтүг орто оскуола; Барашков А.И. - Үөдэй орто оскуола; Габышев Г.Ф. - Хамагатта орто оскуола; Протопопов И.Н. - Салбан орто оскуола. «Сыл бастын оскуола» ааты Нам I сүһүөх оскуола, директор Егоров В.Е. ылла.

Үлэни сатабыллаахтык уонна былааннаахтык тэрийи иһин, директору үөрэх чааһыгар солбуйааччылар Попова А.С. - I №-дээх Нам орто политехнической оскуола, Полякова Л.М. - Нам I сүһүөх оскуола, Баишева М.С. - Бөтүг орто оскуола, Гаврильева Е.Н. - Хатын Арыс орто оскуола, Федорова В.М. - гимназия о.да. ааттанылар.

Быйылгы үөрэх сылыгар 9 оҕу оскуоланы үрүг көмүс уонна кыһыл көмүс мэтээллэринэн бүтэрбиттэрэ. Бу медалистартан Гуляева М.М. (улустууагы гимназия) уонна Шаранова М.Д. (Партизан орто оскуола) үөрөспит оҕолору нуучча тылыгар саамай үрдүк баалы ылбыттар бэлитээннэ.

«Сыл бастын учуутала» республиканской конкурсе 60 көмүс уруктарын копилкатыгар Винокурова Н.С. 2 №-дээх Нам орто оскуолатын уруһуйга, черчениега учууталын уруога уонна Бубкина М.И., 4 №-дээх «Чэчир» оҕу саадын иитээччитин дьарыга киридилэр.

Российской, международной күрэхтэһиилэргэ, олимпиадаларга, конкурстарга ситиһилээхтик кыттыбыт оҕолорго харчынан бириэмийэ уонна кинилэри бэлэмнээбит тренердэргэ, учууталларга улус үөрэхтиритин управлениетын дипломнара туттарыллылар («Энсиэли. Алтынны 7 к.).

Иити үлэтигэр республиканской конкурстар кыайылыахтарынан буолулар: Адамова Л.П. - гимназия «Бастын кылаас сайлаааччыта»; Иванова В.П. - социальной педагогтар методической холбоуктары сайлаааччыта; Новгородова А.В. - гимназия «1999 жыл бастын баһаатайа»; Федорова Е.П. - Оҕу эйгэтин сайыннарар кини «Түөлбэ», «Саһарга» телестэтиитин сайлаааччыта.

Оскуолаҕа кириэн иннинээбэ саастаах оҕу тэрлэтэригэр Партизаннаагы оҕу саада (сэб. Алексеева Н.С.) «Бастын оҕу саада» көрүү дипломана буолла. Бөтүг оҕу саада (сэб. Иванова С.В.) «Кэнчэри» оҕу саадыттан психолог Москвитина А.Е., «Чэчир» оҕу саадыттан иитээччи Бубкина М.И. о.да. үлэлэрин опыта үчүгэйнэн сыаналанна.

Бу күннээбэ үөрүүлээх бизчэри Саха Республикатын культуратын үтүөлээх үлэһитэ, улус Ытык кинигэ А.Н. Окоёмов бэйэтин ырыаларынан уонна кини сайаар «Сандаара» (Партизан орто оскуола) үткүү ансамбл, оҕу түөлбөтин «Кэскил» уолаттар ансамбллара (сал. Олесова А.И.) «Кылыһах» I сүһүөх оскуола кыргыттарын ансамблын (сал. В.Е. Егоров) ырыалара, үткүүлэрэ өссө тупсаран, ситээн-хоторон биэрдилэр.

Учууталлар маастарыстыбаларын сылын биллэрдибит үөрэх сылыгар улус педагогической коллективтара уонна үөрэнээччилэрэ кэккэ хайыскаларга ситиһилэрдэнэн, сылы түмүктүүү үөрүүлээх бизчэр үрдүк таһымга ааспыттан санаалара көтөүллэн, иннистин өссө таһаарылаахтык, айымнылаахтык үлэлииргэ биэтик сананан тарҕастылар.

Л. ЗАМЯТИНА,

I №-дээх Нам оскуола

Быыбардааччы санаата УЛУГУРУУТА ДЬЭ КЭЛБИТ ЭБИППИТ

иһин айылдыбыт барахсан кинитин-сүөһүтүн аһааары күөх быйаны үүннэрэ түһээхтир да сомсон-баһан ылыбыт дуона суох. Быйыл кэлэн Нам үрдүнэн хаһан да оттоммотоһот оттонно диэн олохтоох хаһыаппытыгар аабыт. Кини кыйыра баар, сир бөҕө оттоммоко хаалбытын үрдүнэн итинник отчуот кураанах кумады санатар. Арай сүөһү аҕыһан кыстыгыр от дэлэйди оттонноҕо. Оттон, аһырг кини аһсаана сылын айы эбиллэр, аһатар сүөһү аһсаана аҕыһырг. Очотугар ыйа-аһынга уурдааха биэр таһыгар тарда туруо. Сүөһүнү аҕыһан анардас коммерциянан эрэ олохпут чэчириэ диэн суоттаны тутуу буолуо. Коммерцияга кирибит норуот харчыта бэйэбит испитигэр эргийбэт. Укэс тас дойдуга баран

иһэр. Ити аайы пенсияга олоһор үлэлээн киллэрбэт араа үкүөн кыһарыанга кириэр. Хайа опут-маспыт, мууспут тизллиитигэр харчыбыт сыһа баран иһэр. Пенсиябыт эбиллэр курдук да, сына өссө үрдээн биэрэр. Эмиэ ыйааһыгга уурдааха тэһиэспэт.

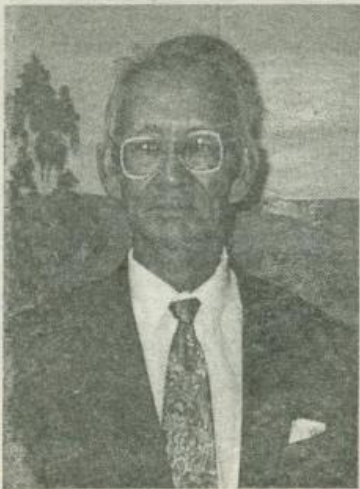
Бу, буолаары турар баһаарылаах быыбарга бэйэбит сөбүлүүүр кандидаткытыгар куоласты кэлэргит хайаан да наада. Куолаһы холбоһунга кыттыны ылбакка хаалы, олоххо интэриэс суоһун бэлитэ.

Ким да турдун, баһылык аата баһылык. Олохпут уйгута кини тэрийэр дьоһуруттан тутулукутааһын ойдоһ!

Николай КОКОРЕВ,
тыһы ветерана

Улууc мунньагынын депутатыгар кандидаттар

ПАРТИЗАННААБЫ 3 №-дээх БЫБАРДЫЫР УОКУРУКТАН УЛУУC МУННЬАБЫН ДЕПУТАТЫГАР КАНДИДАТ КРИВОШАПКИН ГЕОРГИЙ ИЛЬИЧ

дээги управлениетын 1991 оонна 1999 сүллэргэ Махтал суруктара кэлитэлээбиттэрэ.

Георгий Ильич оскуола директорын быһыгынан салайар дьоруора, сатабыла, эрчимэ Хамааратта орто оскуолатыгар үлэлиир кэмигэр көстүбүтэ. Кини салалтатынан оскуола коллектива үөрэтэр-иитэр үлэни өрө көтөхпүтэ. Баай ис хоһоонноох мероприятиелар, биечэр-дэр, слеттар оҕо самодетельнай дьоруун, романтикатын сайыннарыга угуйбуттара. Үлэҕэ иити сөпкө быһаарыллара. Оскуолага ГАЗ-53 автомасына, ДТ-75, МТЗ-82, Т-40 трактордар булдулан, көдүүстээх үлэни толорбуттара, коллектив учууталлар уокка оттор мастарын тийээрэ, сайын Орто Арыыны олоҕу оттоон, совхозка туттарара. Школьной лесничество үлэтэ улууска, республикага бастыгынан сыаналаммыта. Норуот хаһаайыстыбатын ситиһилэрин көрдөрөр быһастапка кыттылааҕа буолбута. Үөрэнэччилэр каникулларын кэмигэр Орто Азия, Кавказ, киин Россия, Украина, Белоруссия кэрэ историческай мизстэлэринэн сүлдэаллара тэриллэрэ.

Кривошапкин Г. И. улуус бочуоттаах гражданина, РСФСР үөрэтин туйгуна, ССКП райкомун, ССКП обкомун, райсовет исполкомун, үөрэх министрствотун Бочуотунай грамоталарынан айымнылаах үлэтэ билиэтэммитэ. Кини 1991 сүллээн Николайскайдаагы сир үлэтин музейын тэрийэн үлэлэтэр. Энтузиаст дьон, коллективтар музейы кэрэхсээн көрөллөр, сыана биеэрэн сурук хааллараллар.

Георгий Ильич ханна да үлэлээбитин иинигэр үлэни билэн-көрөн ылыһан үлэлиринэн уратылаанар. Дьонго аламаҕай, үлэһит дьон өйбүдүнэн туһанар. Улуус, Хамааратта, Никольскай нэһиликтэрин туһугар дьоруора, кыага тийэриинэн үлэлиир.

Кини РФ Журналистарын Союһун чилиэнэ. «Энциклопедия» кэрэхсэбиллээх үчүгүгү ис хоһоонноох ыстатыйалара тиһигин быспакка бэлэстэнэллэр. 1999 сүлгэ сүл бастыг корреспондента. Георгий Ильич уус-уран самодетельность активнай кыттыылааҕа. Пьесаҕа оонньоон, уус-уран ааҕыга дипломант, лауреат буолтуталаабыта. Көрөөччү биһирэбили өрүү ылар.

Кэргэнэ Валерия Степановна биология учуутала. «Бочуот Знага» орденнаах. Бу дьыа кэргэн 4 оролохтор. Сергей, Венера биолог специализиһынан ылыбтытара. Талбыт идэлэринэн үчүгүйдик үлэлиилэр. Кыра кыыс Лена эмтээх оту үүннэриинэн дьарыктанар.

Георгий Ильич оонна кини дьыа кэргэнэ чөл олох иһин туруулаһан охсуһааччы, чэбдик олох пропагандаһа.

тапталларын, убаастабылларын ылан кэллэ. Ханна да үлэлээтэр ыарахаттары туоратар дьаныардаах үлэһит. Ол курдук Дүпсүн участкавай балыһатыгар үлэлиир кэмигэр клиническай лабораторияны, рентген-кабинеты, физиокабинеты, молочнай куукууны астаран үлэлэспитэ. Детскэй отделение 15 куйуканан кэтириин ситиспитэ. Нам улууһугар кэлэн баран Нам селотун Детскэй консультация врач штаттарынан толору хааччыллытын ситиспитэ, ол курдук саҕа штаттар аһыллыбыттара - лор, невропатолог, окулист, детскэй стоматолог оонна 4 участкавай педиатр мизстэтэ. 1996 с. детскэй отделениены 2 отделение гына кэҕэспитэ: остринфекционной оонна соматическай.

Көнники сүллэргэ Татьяна Федоровна улуустаагы педиатр быһыгынан Нам улуустаагы балыһатын педиатрическай үлэтин улаханник тупсарда. Ол түмүгүнэн өрө 1 саһыгар дылы өлүүтэ үс төгүл аччаата; 1995 с. Татьяна Федоровна көбүлээһининэн II Хомуस्ताах участкавай балыһатыгар гараж тутуллубута. 1999 с. Татьяна Федоровна улуустаагы Нам улууһугар оҕо реабилитационнай киһиз Модут участкавай балыһа-

ЭЛБЭХ ТУТУУНУ БЫТТА

Сивцев Гаврил Николаевич, улуус мунньагар депутатка кандидат биир элбэги эрэннэрэр, чийинэй, эппиэттэнээх эдэр эрчимнээх салайааччы, 8 №-дээх Строительнайдаагы быбардыыр уокуруктан улусно коллективын мунньаҕынан биир санаанан туруорулуна.

Сивцев Г.Н. 1985 сүллэахтан улусно систизэмтигэр прорабынан, бырабыланын солбуулар председателинан үлэлиин сүлдүр. Кини улуспоҕа үлэлиир кэмигэр элбэх тутууну бытта: Нам селотугар урукку таас «Универмаг» дьыэтэ остолобуойга оҕоһулуна. Быһыл таас бөкээринэ дьыэтэ үлэҕэ киирдэ, I Хомуस्ताах хлебобөкээринэтин маҕаһынын агарыгар көһөрөн үлэлэтэргэ тутуу-өрөмүөн үлэлэрэ ыгытылла сүлдүллэр. Ону тэнэ сага маҕаһынан, бөкээринэлэр Көбөкөҕө, Түбэҕэ, Таастааха, Искрага, Партизанга, Фрунзега, олоҕор дьыэлэр, ысқылааттар тутуулан үлэлиин тураллар. Нэһилиэк маҕаһынарыгар тааһы киллэриигэ Сивцев Г.Н. утумнаахтык үлэлэһэр. Билигин улусно нэһиликтэрдээги маҕаһынарыгар үксүлэригэр таас киирэн турар.

Сивцев Г.Н. депутатка кандидат быһыгытынан сүрүн соругунан улуус социальнай-экономическай сайдыылаах буоларын туһугар, общество интэриэһигэр патриотическай өйүнэн-санаанан салайтаран утумнаахтык үлэлээһини, үлэтэ суох буолуу проблематын быһаарыыны, дьыа кэргэн чөл олохторун хааччыйыга ахсаабакка үлэлэһэргэ, арыгылааһыны, уоруну, буруйу оҕоруулары суох оҕороҕо общество күүһүн түмэргэ, ычат ортотугар иитэр үлэни күүһүрдэргэ, спорт маассабай көрүгүнэрин сайыннарыга бары талыллыгыт депутаттарын кытта бииргэ түмсөн үлэлииргэ туруорунар. Депутат быһыгытынан үлэтин биир сүрүн көрүгүнэн гыа сиригэр эргинэн үлэтин салгыы сайыннары, гыа сирин олохтоохторун аһынан-таҕаһынан оонна араас өгөлөрүнэн хааччыйыны тупсары наадалааһынан ааҕар.

8 №-дээх Строительнайдаагы уокурук бары быбардааччылар, бука бары быбарга улуус мунньаҕын депутатыгар кандидат Гаврил Николаевич Сивцевкэ куластаргытын биир санаанан биеэрэгитигэр ыгырабыт.

Г.Н. Сивцев кандидатураның ойчул инициативнай группа

ӨРҮҮ ДЬОН ОРТОТУГАР

Нам селотун культураның үлэһиттерин уопсай мунньаҕынан улуус Мунньагар 8 №-дээх Набережнай уокурукка Н.М. Рыкунов аатынан киин библиотека отделение сабиэдиссэйэ Зоя Ивановна Лукина депутатка кандидатынан туруоруллубута.

З.И. Лукина 1951 сүллэааха Хатырык нэһиликтэҕэ Потаповтар дьыа көргөтүрүгэр бастагынан кун сирин көрбүтэ. 1969 сүллэааха оскуола кэнниттэн «Оскуола-производство-үрдүк үөрэх» девиниэн салайтаран «Нам» совхоз Хамааратта отделениетыгар ыһырай көрөөччүнэн үлэлиир. Икки сүл үлэлээн баран Саха Государственной университетыгар үөрэххэ киирэр. Талан ылыт идэтинэн Көбөкөн орто оскуолатыгар учууталлыыр.

1983 сүллэааха Нам киин библиотекатыгар үлэлиин кэлэр. Эдэр эрдэһиттэн олоххо активнай позициялаах, элбэги билэ-көрө сатыыр Зоя Ивановна манна да бэйэтин суолун булунар. Библиотекага элбэх киһи сүлдүр, оонна хас биирдии үлэһиттэн кизгэ билиин, үрдүк культура ирдэниилэрэ чуолкай.

З.И. Лукина оскуола оҕолоруттан саҕалаан нэһиликтиниз кизгэ араҕаттыгар тийэ ис дууһатыттан бэйэтин билиитин-көрүүтүн үлэстиһэр буолан дьон-сэргэ үрдүк убаастабыллынан туһанар.

Зоя Ивановна тэрийэн ыгытар мероприятиелара толору бэлэмнээх буолан дьон-сэргэ болломтотун тардар. Ол курдук И. Чарьданга, Таллан Бүрээҕэ, М. Аммосовка, билигин айа-тута сүлдүр И. Пестряковка, А. Парниковага, И. Елисеев-Усхаанга уода. аһамыт биечэр-дэрэ кэлбит дьон өйүгэр-санаатыгар үтүө өйдөбүл буолан хаалаллар.

Активнай общественник, бэйэтин тустаах үлэтин таһынан общест-

венной үлэлэргэ кыттар. 6 сүл устата улуус дьахталларың сабиэтин салайда. Кини манна дьахталлар кизгэ активтарыгар тиражирэн, улууска ийэ, оҕо, дьыа кэргэн бырабын харыстыыр отделын кытта элбэх өрүттээх үлэни бытта. Ол да иһин улуус нэһиликтэрин дьахталларың сабиэттэргэ биир биллэр-көстөр үлэлээх общественной тэриктэлэринэн биллэллэр. Дьахталлар сабиэттэргэ туруктаах дьыа кэргэн баар буоларыгар, ыарахан иитиһилээх оҕолор ортолоругар былааннаах үлэлэр баралларыгар, чөл одох туһугар элбэх үлэни ыгыталлар. Дьахтар сабиэтин көүлээһининэн аҕалар түмсүүлэрэ тэриллибитэ. 1994 сүл олуньутугар аҕалар бастагы конференциялара ыгытыллыбыта. Манна, биллэн турар, сабиэт председатели З.И. Лукина оруола кырата суох.

Билигин Зоя Ивановна народнай сэтээтэлиин талыллан эмиз биир эппиэттээх үлэни толоро сүлдүр.

З.И. Лукина кэргэннээх, икки уоллаах. Улаханна Вася МГУ вычислительнай математика оонна кибернетика факультетын III курсун студена, Сашата улуустаагы гимназия 8-с кылааһын үөрэнэччитэ.

Улуус Мунньагар депутатка кандидат З.И. Лукина депутат буоллаһына дьон-сэргэ өй-санаа өттүгүн байыгыгар, дьыа кэргэн үгүс проблемаларын быһаарыга, дьыа кэргэн олоҕор дьахтар оруолун үрдэтигэ дьахтар киһи, ийэ быһыгытынан депутаттар ортолоругар сүрүн оруолу ыһыага дьон бигэ санаалаахпыт. Культура үлэһитэ буоларын быһыгытынан улуус культуурата сайдытыгар кэскиллээх боппуруостары быһаарыга үлэлэһиһэрэ дьон эрэллээхпит.

Инициативнай бөлөх

тын оонна «Техкоммунэнерголары» кытта үлэлэһэн уокуругун улууссаларыгар көрөрдүүнү, мас олоҕуудун оонна улууссалары сүрдатыыны хааччыйыа.

* ЖКХ-ны кытта дуоҕабардаһан Степан Платонов улууссага сайынгы водопровод киллэрэргэ кыһаллыа.

* Эһиги бары билэргит буолуо биһиги улууспутугар Нам селотугар таас, толору хааччыллылаах поликлиника бырайыагын сметнай документациятыгар 470 тыһыынча солкуобай суума бигэргэтилиннэ. Мантан салгыы бу таас поликлиника түргэнник тутуулан үлэҕэ киирэрэгэр үрдүкү тэриктэлэри кытта сабиэстээхтик үлэлэһиэ.

* Республикабыт Президентэ М.Е. Николаев ылыммыт «Чөл олох» программаын күүсө өйүүр. Биһиги ииники кэскилибит оҕолорбут, чэгиэн-чэбдик доруобуулаах оонна үрдүк культурулаах буола улааталларыгар бэйэтин билиитин-көрүүтүн биеэрэн туран үлэлиир оонна үлэлэһиэ.

Убаастабыллаах быбардааччылар кини кандидатураның өйүүргүтүгэр ыгырабыт.

Тэрийэр бөлөх

ЭДЭР ПЕДАГОГ

Буолаары турар быбардарга улуус Мунньагар депутаттарга кандидаттар турдулар. Хас биирдии тэриктэ бэйэтин чулуу киһитин, үлэһитин туруора сатыыр. Того дьыэтэххэ чулууттан чулуулар, өйдөөхтөн-өйдөөхтөр, сүрэхтээхтэн-сүрэхтээхтэр эрэ улуус Мунньаҕын үлэтин ситиһилэрдээх оҕороохтара, оччоро эрэ биһиги улууспут ииники сайдыга эрэллээхтик хардыыла. Хамааратта орто оскуола кырдыаас оскуола. Төһөлөөх үтүө үлэһит, специалист ииники көдүүнэ туһугар өйүн-санаатын, сүрэгүн-бэлэһин биеэрбитэ буолуой? Олоргон биирдэстэринэн, эдэр педагог Матвеева Агафья Семеновна буолар. Бу оскуола биир кизн туттар учуутала. Ол да иһин коллектив биир санаанан алтынны 30 күнүгэр депутатка кандидатынан туруорарга санаммыта. Агафья Семеновна - I-кы категориялаах математика учуутала. Кини 1958 сүллэааха Хамааратта нэһиликтэҕэ ытык-мааны Жирковтар дьон ыларга 7-с оронон кун сирин көрбүтэ. Бу үлэһит ыал оҕолорун барыларын үлэни талтыыга, дьону убаастыырга ииттиһэрэ. Агафья кыыс 1976 сүллэааха Нам орто оскуолатын физико-математическай кылааһын ситиһилээхтик бүтэрэн баран, оскуола-производство-вуз дьон девиниэн салайтаран, Арыс-Тиит биригээдэтигэр дьаракан үлэлиин барбыта. Үлэ ыарахаттарыттан чарьыбакка, бэйэтин үлэһиттээхтэрин комсомольскай туруоргор быһыгытынан салайытты. Икки сүл түргэнник аасыта. Агафья үрдүк үөрэх кыһатыгар киирэн, 5 сүл устата ситиһилээхтик үөрэнэн, математика курдук ыарахан предмет учууталын идэтин ылыта. Дьа оттон ыла, 1985 сүлтан саҕаламмыта учуутал сыралалах үлэтэ. Чурапчы оройуонун Хайахсыт нэһиликтэ 5 сүл устата учууталын таһынан, бэрт инициативалаах общественник киһилээммитэ. Бу сүллэргэ устата Агафья Семеновна женсовет үлэтин салайытты. 1991 сүллээн Мырыла нэһиликтин оскуола профком председателлээммитэ. 1994 сүллээн төрөөбүт улууһугар төннөн кэлэн, бастаан Хатырыкка 1 сүл, оттон биһиги оскуолабытыгар математика учууталынан ситиһилээхтик үлэлиин сүлдүр. Бу сүллэргэ кылаас салайааччытынан, оскуола профком председателинэн үлэлээн элбэх сыратын биеэрэ. Агардас хамнас кэлбэт кэмигэр, учууталлар үлэлэрин бириэмэтигэр толөппүт киһи дьон төһөлөөх сүүрдэ этэй? Эбэтэр 65 сүллэаах оскуола юбилейа ама профсоюзнай комитет үлэтэ суох ыгытыллыбыта буолуо дуо?

Агафья Семеновна депутат буоллаһына үлэлиир өйө-санаата кизгэ, далааһыннаах. Депутат норуот туһугар үлэлиир. Кини төрөөбүт нэһиликтин, улууһун туһугар муҕурдаммат эппиэттэннэ сүтүө. Ол курдук, бэйэтин тустаах үлэтинэн иити боппуруостарыгар оҕолору хаһаайын быһыгытынан, аһыныгас, үлэһит, харыстаннагына, үлэтэ суох сүлдүр ычаттарга эһин араас производство салааларын улууска, нэһиликтэ кэҕэһэн үлэ мизстэтин таһаары күүрдүк эппиэттээх үлэҕэ ыһыа. Көтөх хаһаайыстыба сайдарыгар болромто ууруллар билигин кэмигэр нэһиликтэ уу боппуруоһун (водопровод тардытыы), үөрэхтээһингэ начальнай оскуола туһунан, кырдыаастарга-кыамматтарга кыаллар көмөлөрү оҕоруу уода атын туттаах, наадалаах боппуруостарынан дьарыктанна.

Быһар ииниэнэ улуус Мунньагар депутатка кандидаттары кытта көрсүһүү көхтөөхтүк, тыһааһыннаахтык бара турар. Көрсүспүт түөлбөлэрбитигэр, нэһиликтэ Агафья Семеновнаны кырдыаастар сабиэттэргэ, партийнай тэриктэ, олохтоохтор өйүүллэр, сүбэ-ама биеэрэллэр, кини үлэһитин, принципальнайын, чийинэйин, ылысыт үлэтин тиһээр тиэрдэрин сөбүлүүллэр. Оонна, Хамааратта нэһиликтин олохтоохторо, олохтоох оҕуут, эдэр үлэһит нэһиликтэ, улуус сайдытыгар, ииники кэскилигэр туох баар күүһүн биеэрэн үлэлиэ дьон эрэннэһи!

Хамааратта орто оскуолатын улуус Мунньаҕын депутатка кандидатын тэрийэр бөлөх

Тохсус учаастак кандидата

Габышева Татьяна Федоровна 1953 сүллэааха Нам оройуонун II Хомуस्ताах нэһиликтэҕэ оробуочай дьыа кэргэнгэ төрөөбүтэ. 1972 с. Хамааратта орто оскуолатын бүтэрээт, Благовещенскайдаагы медицинскэй институтка үөрэнэ киирэр оонна 1978 с. врач идэтин ылар. Кини интернатураны 1979 с. бүтэрэн Уус-Алдан оройуонун Дүпсүн участкавай балыһатыгар педиатрынан, онтон кылаабынай враһынан уопсайа 8 сүл үлэлиир. 1987-1989 сс. Саха Государственной университетын ииниэн клиническай ординатураны «педиатрия» отделениетын үөрэнэн бүтэрэр. Онтон ыла бу Нам улууһун киин балыһатыгар улуустаагы педиатрынан үлэлээн кэллэ. Бу үлэлээбит сүллэрин тухары Татьяна Федоровна эйэрэ майгытынан, үтүө дууһатынан, үлэҕэ принципальнай, кырдыктыах сыһыанынан бииргэ үлэлиир коллективын, боростуой үлэһит дьон

НАМ УЛУУХУН ОЛОХТООХТОРО!

«Саха сирийн Конгреһа» республикатаағы обшественнай-политическай тэрилтэ Нам улууһунаағы салаатын быыбар иннинээҕи туһаайыта.

Быылгы быыбардар республика конституционнай кризис тыҥаан турар кэмигэр бытыллар буоллулар. Ил Түмэн иһигэр хайдыһылар уонна республика инники өттүгэр государственнай-политическай тутула хайдах буолуохтааҕар парламент уонна Президент өйдөспөт буолуулар республика политическай олохун туруга суох балаһыанньага тириэртэ уонна Россия иннигэр Саха сирийн дьонуннаах позициятын мөлтөттө. Бу быыбардар быһаарар боппуруостара чуолкайданма-тах салайыы органнарыгар ытыллар буоллулар. Кризис үөскээһинин сүрүн биричиинэтинэн буолар норуот былааска дьайар кыага суоһунан по-

литиктар быһаарылары нэһилиэнньэҕэ үөскээбит өйү-санааны учуоттаабакка ылыныылар. Саха сирийн Конгреһа биир сүрүн соругунан буолар төһө кыалларынан элбэх киһини республика, улуус общественнай олоһор кытыннары, үөскээбит быһыны-майгыны аһаҕастык бэйэлэрин санааларын этэллэрин хааччыйыы буолар. Норуот быыбар эрэ кэмигэр буолбакка былааһы кытта нэһилиэнньэ интэриэһин таарыйар бары боппуруостары быһаарыыта уонна дьүүллэһиигэ кытыһынара хааччыллыахтааһын Конгресс тэриллээбиттэн туруорсар.

Саха сирийн Конгреһа РПОТ (республиканскай общественнай-политическай тэрилтэ) Нам улууһунаағы салаата быыбар иннинээҕи позицията (программата) Конгресс Устаабын сыалыттан-со-

ругуттан уонна улуус инники сайдыытын көрүүттэн үөскүүр. Үөһэ этиллибиттэргэ олоһоран биһиги Нам улууһун общественноһун, хас биирдии улууһун туһугар ыалдьар киһини бу быыбардарга актыбынайдык кытыһыны ылан республикабытыгар, улууспутугар туруктаах инники өттүгэр эрэллээх олох баар буоларын хааччыйыыга бииргэ үлэлэһэргэ ыңгырабыт. Улууспут, республикабыт сайдар суолун бииргэ эрэ үлэлээн тобулуохпут уонна сайдар кэскиллээх, оннун булбут олохтоох буолары ситиһиэхпит диэн эрэнэбит.

Саха сирийн Конгреһын Нам улууһунаағы салаата

Улуус мунһағын депутатыгар кандидаттар

11 №-дээх Ленскэйдээҕи уокуруктан улуус Мунһағын депутатыгар кандидат Москвитина Светлана Константиновна программата

11 №-дээх Ленскэйдээҕи быыбардыр уокурукка депутатка кандидаттынан миигин жилищно-коммунальнай хаһаайыстыба коллектива туруорбута.

Мин 1964 с. Нам селотугар төрөөбүтүм. Төрөппүттэриэм эмиз намнар. Аҕам Москвитин Константин Егорович Аҕа дойдуну көмүскүүр сэри кыттылааҕа. Сэри конниттэн 15 сүл кэригэ сибээс Намнаағы хонтуоратыгар монтерунан үлэлээбит. 1967 сүл-лаахха өлбүтэ. Ийэм Москвитина Мария Афанасьевна тыыл ветерана, 20-тэн тахса сүл үүт заводугар рабочайынан үлэлээбитэ. Билигин пенсионер киһи быһыытынан сынныаланга олоһор.

1981 сүл-лаахха оскуоланы бүтэрэн баран үүт заводугар рабочайынан үлэлээбитим, онтон 1983 сүл-лаахха Илин Сибиирдээҕи технологическай институтка үөрэххэ кириэн инженер-технолог идэтин баһылаабытым. Ол кэинэ үүт заводугар технологунан, производствоначалыгынан үлэлээбитим. 1997 сүл-лаахха коммунальнай хонтуорага үлэҕэ көстүм. Билигин кадр

отделын начальныгынан үлэлиибин.

Депутатка талылынаахпына селобут кизрэкэйригэр, дьон олоһо тупсарыгар маньык боппуруостары быһаарсыам:

1. Гаастааһынга. Биһиги олохпутугар рынок кирээтин кытта «гаастааһынга төлөбүр улаатта, кыра хамнастаахтар, аһардас пенсияга олоһор кырдыаҕастар кыайан төлөспөт буоллулар. Бу нэһилиэнньэни толору гаастааһыны атахтыыр. Улуус киһини нэһилиэнньэтигэр гаас киллэриитин тыа сирийн дьонун быһыытынан көрөн, ол тарыбын туттуохха.

2. Сайынгы водопроводка. Билигин бириэмэҕэ биһиги правительствобит ыал экономикага сайдарыгар, хас биирдии ыал туруктаах буоларыгар кыһаллар, киһилэр көмөлгө хаһаайыстыбаларыгар көмөлөһөр. Оттон көтөр, сүөһү иитиитэ туруктаах үүнүүнү ылыы ууттан тутулуктаах, онон водопровод тардыллыыта барара ирдэнэр.

3. Село иһинээҕи уулуссалар

туруктара.

Киин трассаттан туораатахха үгүс уулуссаларга саас-күһүн транспорт кыайан айаннаабат туруктаах. Суолу куттардаахха, үрдээн уута дьэ тэлгэһэтигэр кутуллар, онон суолу тутуу тэнэ ханаабаны хастарыахха наада.

Уулуссалар сырдаттылары умууга хаалла, харанга уулуссалар дьон, транспорт сылдьалларыгар кутталлаахтар, бэрээдэк кэһитэ элбиэр. Маньаха үлэлэһиэм.

4. Эдэр ыччат иитиитин боппуруостарыгар. Бу сүрүн боппуруос. ыччат - биһиги кэскилбит. Үөрэхтээһин, үлэни хааччыйыы эдэр ыччат бэйэтин суолун-иһин булуунуутугар, достойнайдык олоһоругар суолу аһар. Эдэр ыччаты сөптөөх иитиитэ сүрүн оруолу дьэ кэргэн ылар. Манна профессионал специалистар: педагогтар, социологтар, психологтар сүбэлэрэ-амалара, үлэлэрэ көдүүһү аҕалыа.

5. ЖКХ интэриэһигэр. Миигин депутатка кандидатынан ЖКХ коллектива туруорбутун быһыытынан, бу салаа интэриэһин

көмүскүүр санаалаахпын. Оттон коллективим мин уокуругум дьонун кыһалдытын быһаарсарбар баар кыаһынан көмөлөһө диэн эрэнэбин.

Хаһаайыстыба балансыгар баар дьизэлэр эргэрдилэр, системалара айгыраата, катастрофическай балаһыанньага чугаһаата. Олорор дьизэлэри, хааччыйар системалары өрөмүөннээһин - бу сүрүн быһаарыллыахтаах боппуруос. Сүл аайы смета онорон, матырыйааллары булан утумнаахтык өрөмүөн оноруохха.

Мантан да атын боппуруостарга кэлэр дьон проблемаларын быһаарсыам, болмотото суох хаалларыам суоҕа диэн эрэннэрэбин.

Нэһилиэнньэ олоһо тупсарыгар улахан үлэ, элбэх үп наада. Бу сыалларга сөптөөх үп көрүллэрин уонна сөпкө тырылларын туруорсуом, хайдах туһанылларын хонтуруоллуом.

Быыбардааччылары барыларын быыбардарга активнайдык кыттан достойнай кандидат иһин куоластыргытыгар ыңгырабын.

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ БАР ДЬОНУМ!

Улуус Мунһаҕар 5 нүөмэрдээх Кыһыл Дэриэбинэтигэр быыбардыр уокурукка миигин депутатка кандидатынан туруорбут бары быыбардааччыларбар диринник махтанан тураммын мин туспар ыалдьар бар дьоммун миэхэ биэриэхтээх куоластытын эдэр кэскиллээх салайааччы Федоров Анатолий Анисимович туһугар биэрэргитигэр ыңгырабын.

Улуус тыатын сирийн газификациялааһынга билигин ситиһиилээхтик үлэли-хамсыы сүлдьар эдэр салайааччы улуус Мунһағын депутата буоллаһына күүһэ-уоҕа өссө эбиллээ диэн эрэбил санаалаахпын. Мин бу баҕа санаабын бары быыбардааччыларым өйүөхтэрэ диэн эрэнэбин.

Бары үчүөкү кытта «Сүхэһит» тирэх хаһаайыстыба салайааччыта Н.Н. Сивцев

Улуус Мунһаҕар 12 №-дээх Набережной уокурукка депутатка кандидат ПРОТОПОВ МИХАИЛ ИВАНОВИЧ

Депутатка кандидат Протопов Михаил Иванович 1973 с. Аппааны бөһүөлөгэр, Нам улууһугар төрөөбүтэ. Аҕата Протопов Иван Иванович райпога грузчыгынан, МПМК-га каменщигынан, билигин Дьокуускайга учаастак маастарынан үлэлиир, ийэтэ Александра Тимофеевна акушер-фельдшер.

Михаил Иванович 1990 с. Нам 1 оскуолатын бүтэрэн биир сүл МПМК-га каменщиктаабыта онтон үс сүл үөрэниэн 1994 сүл-лаахха Дьокуускайдаағы кооперативнай техникуму ситиһиилээхтик бүтэрэн товаровед-организатор идэтин ылбыта. Ол сүлтан төрөөбүт улууһугар кэлэн улуспоһа идэтинэн үлэтин саҕалаабыта. Үлэли-үлэли Новосибирскайдаағы потре-

бительскай университеты бүтэрэн экономист-менеджер идэтин ылбыта. 1995 с. Хагырыктаағы РТП директорунан ананар. Онтон улуспоһа сыаналарга экономистынан ананар. 1998 сүлтан улуспотун бырабылыанньатын председателинэн үлэлиир, «Холбос» потребительскай обществоларын союһун бырабылыанньатын чилиэнэ.

1998 с. Нам улууһун эдэр ыччатын союһун сэбиэтин чилиэнэ. 1999 сүлтан Президент салалтатын Эдэр ыччат парламенын общественнай сэбиэтин чилиэнэ.

Эдэргэ, эрчимнээххэ куоластыаһың!

ДЕПУТАТ БУОЛЛАХПЫНА ҮЛЭЛИИР ПРОГРАММАМ

Үтүө күндү биир дойдулаахтарым, мин, Протопов Михаил Иванович, бэйэм кандидатурабын улуус Мунһағын депутатыгар сөбүлэнмин биэрбитим 12 №-дээх Набережной уокуруктан. Махтаньам этэ Шестаков аатынан сынныалан киһини коллективыгар уонна Павлов Михаил Степановичка мин кандидатурабын туруорбуктуугар уонна этиэм этэ: эһиги итэҕэлитин толоро сатыам. Мин бэйэм программабын кэпсиир буоллаһына Тыа хаһаайыстыбатыгар маньык уларытылары уонна этиилэри киллэриэм этэ.

1. Биһиги улууспут дьон-сэргэтэ тыа хаһаайыстыбатыгар үлэлиллэр уонна тыа хаһаайыстыбатын бордуюксуйатын таһаараллар. Хортуоппуй уонна одуруот аһын переработкалааһыны кэнсирбэ онорор сыахтары тэрийэргэ сөптөөх уураахтары, сокуоннары онорорго туруорсуом уонна ситиһэргэ үлэбин ытытам.

2. Сүөһү иитиитэ уонна үүтү оноруу тыа сиригэр уытычнай дьыала буолар. (Правительствоҕа) Бу көрүң сайдыытыгар биһиги правительствобит үүт сыанатыгар уонна киһи переработкатыгар

дотация биһиги правительствобит көрүөхтээх. Мин ону туруорсарга былааннаахпын.

3. Семейнэй экономика сайдыытыгар биһиги улууспутугар түргэн барыһы биэрэр сибининьэ, куурусса, хаас иитиитин ытарга көмөлөһүөм.

Социальнай эйгэҕэ маньык боппуруостары өйүөм этэ.

1. Кырдыаҕастар, пенсионердар социальнай өттүттэн көмүскэллээх буолалларыгар.

2. Бюджетнэй үлэһиттэр (учууталлар, медиктэр, культура, социальнай харалта үлэһиттэрэ у.о.д.) хамнастарын улаатытыгар республика правительствотыгар уонна Ил Түмэн мунһаҕар туруорсары ситиһиэм этэ. Финансовай источнига бюджет араас ыстатыйалартан кыччатын холобура социальнай льготалартан у.о.д.

3. Эдэр ыччат үлэтэ суох буолуутун аччатарга туруорсуом уонна үлэлэһиэм этэ.

Эдэр ыччат биржатын тэрийиитигэр. Эдэр ыччат үөрэҕи бүтэрэн баран улууска кэлэн үлэлиригэр. Нам улууһун эдэр ыччатын союһун үлэтин өйүүргэ уонна үлэтин суолтатын улаатарыгар санаабын ууруом.

4. Общественай бэрээдэги тупсарыыга уонна киһи суолтатын сырдатары наадалааһынан ааҕабын.

5. Арыгыны уонна наркоманияны, СПИД-ы кытары охсуһарга ис дьыала министрствотын, үөрэх тэрилтэлэрин эдэр ыччат, социальнай харалта инициативаларын кыаһын тийэриинэн өйөһүөм.

6. Нам улууһугар психологическай сулууспа эбэтэр психолог штатын доруобуйа харыстабылын министрствотыгар туруорсарга үлэлэһиэм.

Культура эйгэтигэр.

1. Бастакытынан, Нам улууһугар саҕа типтээх культурнай киһи тутуутун республика правительство-

тыгар уонна Ил Түмэннэ кыахпынан, төһө кыалларынан туруорсуом этэ.

2. Духовнай, национальнай, маассабай культураны сайыннарыыга маньык ньымаһы көрөбүн:

— Оҕону кыра эрдэҕиттэн сайыннарыыга;
— Оскуола оҕотун культураҕа иитиигэ;
— Хас биирдии киһи культураны кэнэтиитигэр.

Үөрэхтээһин.

1. Учууталлар сүл аайы бэйэлэрин квалификацияларын үрдэтэллэригэр.

2. Оҕолор үрдүк үөрэххэ кириилэригэр профессиональнай ориентацияны күүһүрдэргэ уонна кыахтаах оҕолору үөрэххэ ытытыга.

3. Болдойуом этэ техникскай үөрэххэ оҕолор киирэллэрэ улаатарыгар. Тоҕо диэтэр, XXI үйэ саҕа технологиялар, информационнай уонна прогрессивнай үйэ буолар.

Производство. Биһиги улууспутугар би-

лигин производство олох сайдыбакка турар. Киһи сайдарыгар усулуобуйалары онорорго үлэлэһиэм этэ.

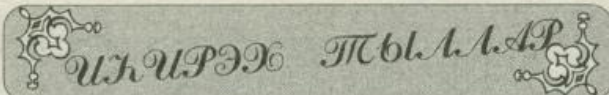
Мин санаабар биһиги сирбит улуус дьонугар бэриллээхтээх уонна киһини эффективнайдык биһиги туһаныахтаахпыт.

Дьэ тутуута, гаастааһын, суол тутуута олус күүскэ барыахтаах, хааччыйыы эйгэтэ сайдыахтаах.

Мин улуус Мунһағын үлэтин, дьон санаатын, толорор былаастарга тириэрдэргэ уонна ону туруорсууга үлэлэһиэм дии саныбын.

Мин 12 №-дээх Набережной уокуруктан депутатка кандидат буоларым быһыытынан бэйэм уокуругум проблемаларын: сааскы хаар уута сорох дьизэлэри куруутун ылар, сорох ыалларга гаас киирэ илик, уулусса оҕоһуута уонна дьизэлэр нүөмэрдээһиннэргэ у.о.д. үлэлэри сөптөөх тэрилтэлэргэ туруорсуом диэн санаабын тиэрдэбин уонна миигин өйүүргүтүгэр ыңгырабын.

Эдэргэ, эрчимнээххэ куоластыаһың!

Убаастабыллаах ытык-мааны СИВЦЕВ МИХАИЛ АЛЕКСЕЕВИЧЫ 70 сүллаах үбүлүөйгүнэн, 50 сүллаах оҕону, ыччаты иитэр-үөрэтэр үлэбэ олоххон анаабыккынан, сүдү даталаргын бэлиэтиир үөрүүлээх күнгүнэн итигитик-истигитик эбэрдэлибит!

Баҕарабыт Эйиэхэ уураабат эрчими, үлэ-олох үөһүгэр үөрэ-көтө сүлдүргар, бар дьонго өссө да күүс-көмө, үтүө холобур буоларгар, дьизэ кэргэнгэр кытаанах доруубуйаны, дьол-үөрүү арыаллаах уһун олоду!

Сэтгэ уоннары сиппиттэр - Олох оройугар тийибиттэр, Тапталга, нарынга тардыһаллара элбиир: Сарданалаах сарсынгы, ыгыра турар син биир - Үтүө дууһалаахтар өрүү Кырдыбат буолуохтаахтар.

Намнаагы чорэх киини чорэнээччилэрэ уонна үлэһиттэрэ

Тапталлаах эбэбин Герой-ийэни ВАРВАРА ИВАНОВНАНЫ, эбэбин тыыл ветеранын, Ытык аҕаны ИННОКЕНТИЙ АФАНАСЬЕВИЧЫ ыал буолан олохтооттара 50 сүлүн туолар үөрүүлээх юбилейдарынан, Кыһыл көмүс сыбаайбаларынан, 70 саастарын туолар үөрүүлээх күннэринэн итигитик-истигитик эбэрдэлибит!

Бары үтүөнү-кэрэни, дьолу-соргуну, доруубуйаны баҕара хаалла сизгит Люба Санкт-Петербург суораттан

КЭРИЭСТЭБИЛ

мясомолпром экономийанан пенсияга тахсар диэри үлэлээбитэ. Бу үлэлиир сүллэригэр үлэтигэр үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. Мясомолпромга партийнай тэрилтэ секретарынан 10 сүл үлэлээбитэ.

1966 сүл-лаахха үлэлэригэр үрдүк ситиһилэрин иһин Верховнай Совет президиумун бочуотунай грамотатынан наҕараадалаабыта. 1979 с. Дьокуускайдаагы мясомолпром бочуотунай кинигэтигэр Карамзин Николай Лазаревич аата суруллубута. 1995 с. Нам бочуотунай гражданинын аатын ылбыта. 1966 с. «Отличник труда» значогуна наҕараадалаабыта. Сэриигэ ылбыт 11 мэтээл, 1 орден наҕараадалардаах.

Сэтгэнийн 24 күнүгэр биһиги аҕабытын Николай Лазаревич Карамзини күн сириттэн сүтэрбипит номноу биир сүлүн туолла.

Аҕабыт муус устар 15 күнүгэр Уус-Алдан Лөгөй нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Биргэ төрөөбүт 6 уол, 2 кыыс дьонно сэрэи иһинэ Намга Партизан бөһүөлөгэр көһөн кирибиттэр. 1941 сүл-лаахха улахан убайдара Карамзин Егор Лазаревич Дьокуускайтан үөрэнэ сүлдүөн сэрэигэ барбыт. 1943 сүл-лаахха биһиги аҕабыт быраатынаан Намтан сэрэигэ барбыттар. Николай Лазаревич 1950 сүл-лаахха дойдутугар кэлбит, ити сүл мясомолпромга үлэбэ кирибитэ. Манна киһи үлэтигэр үчүгэй үлэһитинэн биллибитэ. 1953 сүл-лаахха Ленскэй сэбиэт депутатынан талыллыбыта. Ити сүл Вологда куоракка мясомолпром директорын үөрэбэр ыыһыттар. Үөрэтин бүтэргэр баран Өлүөхүмэ куоратыгар үс сүл мясомолпром директорунан үлэлээбитэ. 1957 сүлтэн Намнаагы

МАХТАЛ

Биһиги аҕабыт, эһэбит Карамзин Николай Лазаревич ыарахан ыарыттан олохтон туораабыт кутурданнаах кэммитигэр өйбүл-тирэх буолбут ветераннар сэбиэттэрин председателигэр Матрена Васильевнага, күтүөспүт тыһынааҕар Емельянов Василийга, үлэлээбит тэрилтэтин дьонугар, Охлопкова Варяга, Москвитина Светага, Максимовтарга, кыһыһы биригэ үөрэммит оролоругар, Егорова Валентинага, улахан материальной көмөнү оҕорбут «Гранд» маҕаһын директоругар Прокопьев Станислав Карловичка эһиэхэ барыгытыгар олоххутугар, үлэтигэр ситиһилэри, чэгиэн-чэбдик доруубуйаны, айылҕа аһыһытынан, таңгара көмөтүнэн бары этэнгэ олохтун.

Карамзиннар дьиз кэргэттэрэ

БИЛЭРИИЛЭЭР РЕКЛАМА

АВТОТРАНСПОРТ ӨРҮҮ ТУОРОУР СУОЛА КӨНҮЛЛЭНЭРИН ТУҢУНАН ДЬАҺАЛ

Өрүс мууһа халыгын кээмэйдээбит Көбөкөн уонна 2 Хомустаах нэһиликтэрин комиссията 2000 с. сэтгэнийн 20 күнүгэр актары уонна суолга сэрэхтээх буолуу улуустары комиссията сэтгэнийн 21 күнүгэр өрүһү туоруур Саҕа-Арыы - 2 Хомустаах уонна Хайгылаах-Харыйалаах суоллар устун оҕорбут кээмэйдээһиннэрин билсигэн баран, дьаһайабын:

1. Саҕа-Арыы - 2 Хомустаах өрүһү туоруур суолунан 2,5 т. уопсай ыйааһынаах автотранспорт уонна Хайгылаах-Харыйалаах суолунан 3 тоннага диэри ыйааһынаах автотранспорт айанныырын сэтгэнийн 22 күнүгэр көнүлүүргэ.
2. Көбөкөн (Колесов О.И.) уонна 2 Хомустаах (Тарский П. Е.) нэһиликтэр администрацияларын баһылыктарын суолга ПДД- га сөптөөх дорожной знактары туруортаралларыгар уонна автотранспорт икки аҕы айанныырын оҕороллоругар эбэһинэстииргэ.
3. ГИВДД (Зорин М. К.) уонна УКОП өрүһү туорааһынга кытаанах контуруолу оҕороллоругар.
4. Бу дьаһал толорулуутун контуруоллааһыны бэйэбэр хаалларабын.

Нам улуунун баһылыгын солбуйааччытын э. т. В. Е. ПОТАПОВ

Сурутуу-2001

«РЕСПУБЛИКА БҮТТҮҮНЭ» ЭРЭЛЛЭЭХ АРГЫС БУОЛУОҔА!

2001 сүлгэ - сүүрбэһис үйэ бастагы кэрдиис кэмигэр хаһыаттарга сурутуу бара турар.

Биһиги хаһыаптыт бэчээттэнэн тахсар буолбута сүлтэн эрэ орто. Ол эрээри кылгас кэм иһигэр бэйэ туспа суоллаах-иистээх хаһыат быһытынан сыаналанан ааҕааччыларын ахсаана хаҕыыр.

Хаһыат уратыта туохханы? Биһиги биир тутултан тосту атын тутулга кирири уустук кэмигэр олохтубут. Саҕа олох тутуу эриэ-дэхси буолбата, экономическай реформа сыһалаах-халтылаах, бэрт бытааннык барар, ол барыта социальнай өтүтүнэ улахан охсуулаах буолла, дьон майгытыгар-сигилитигэр кытта дьайда. Үөскээбит балаһыанньаттан хайдах тахсабыт? Ханнык суолу тобулабыт? Сарсынгы күнү бүгүн хайдах түстүүбүт? Маннык, эбэтэр атын да ыйытыларга хоруйдуу сатаан, ааҕааччы, үгүс толкуйга түһэр буоллааххына, биһиги хаһыаптыт эйиэхэ анаар. Республика араас улуустарыгар дьон-сэргэ хайдах дьаһанан, үлэлээн-хамсаан олохторун, саҕаны олохтууларын туһунан үгүс интэриһинэй матырыйааллар бэчээттэнэллэр.

«Республика бүтүүнүгэр» эрэ талбыт улуунун биллиги олохтун, сарсынгы саҕа туһунан туох да эбиттэ-көбүрүгүтэ суох суруллубут кэлим балаһалары ааҕааччыт. Олохтоох дьон-сэргэ тугунан тыһынын, саҕа бырайыактар, тутуулар, хамсааһынар элбэти биллэххит. Редакция ураты болломтотун хоту сир хохуун дьонун, Амма бааһынайын, Алдан көмүсчүтүн, Нерюнги шахтерун, ты ыалын олохтор, кыһалтыгар уураар. Сыл иһигэр хаһыат корреспонденттара 28 улууска командировкага сүлдүбүттара да элбэти этэр.

Экономикага уонна политикага хаһыат иккис, үгүс балаһалара анаар. Манна правительство эппиттээх үлэһиттэрин олохтот тирээн турар проблемаларыгар интервьюлара кэммиттэн кэмигэр тахсаллар, министерстволар, ведомстволар үлэлэрэ-хамнастара сиһилии сырдаттылар. Үрдүк государственнай үлэбэ саҕа аһамыт дьон кимтэн кииннээх, хантан хааннаах буолаллара сиһилии кэпсэнэр. Республика экономикатын турууга, политической быһыы-майгы хайдаҕа - бу барыта сиһилии ырытыллар. Онон республика олохтун бу сүрүн эйгэлэригэр кыра да хамсааһын сойо илик сонуннара ааҕааччы болломтотугар тахсар.

Хаһыат «Сүүрээһин» диэн киһи эрэ кэрэхсиир бэлиэ балаһалаах. Манна олохтот бары уустуктары, күчүмэригэрдин аахсыбакка саҕаны көрдүүр, айар-тутар туспа толкуйдаах дьон туһунан сэрэхтээх суруллар. Бу балаһа геройдарын биһиги бүгүнгү олохтотун иһин диэки бигэтик хамсаааччылар диэн туох да омуна суох этиэхпитин сөп. Ааһын, билсин, кинилэр холобурдарын батыһын, үтүө хамсааһынын тарҕатыһын.

Биһиги хаһыаптыт сахалы тыһыны, өйү-санааны уһуннараага, өбүгэ үгэстэрин тыһынырээргэ туһуламмыт сарҕалаһыннара улахан суолта биэрэр, өйүүр. Оноуоха аһамыт «Айыы аймага» аһал балаһа кэммиттэн кэмигэр тахсар. Маны сэргэ эр дьон «Дархан» балаһа долгутар проблемаларын быһаарсаллар, эдэр ыччакка «Лоокут уонна Ньургунун» балаһа анаар, «Өркөтүгө» - өркөн өй кыраһа көһүтүт холобурдарын билсэххит, «Саһарҕа» тапталлаах артыстарыгар, ырыһытаргыт мааны ыалдыт буолуохтара.

Итини таһынан биһиги хаһыаптыт спорт эйгэтигэр улахан кээһинилэр «Дьулурҕан» сыһарылаах тахсар. Спортка саҕа хардылаан эрэ эдэркээн спортсментан аһал дойдуну сулустарыгар тийэ манна түмсэллэр. «Дьулурҕан» кыайыы өргөйү үөрүүтүн, хоттору аһы амтанын билбит чулуулары, дьыннээх драма уонна триумф тугун билбиттэри хараһын далыттан таһаарбакка суруйар.

Хаһыат сахалы уонна нууччалы тыһыыларга бэйэ-бэйэлэрин хатылаабаттар, бу икки туһунан интэриһинэй хаһыаттар.

Сурутуу сыаната чэпчэки. Ааһын, билсин. Сөбүлээтэххинэ - суруттары, биһигиниини дойдордоһун.

Үүнэр сүл 6 ыйыгар толору суруппут дьон лотереяга кыттар кыахтаналлар. Сүрүн бириистэр - өгнөөх телевизор, санаторийга путевка, бытовое техника, о.д.а.

Редакция сүбэтэ

25-26 ноября 2000 г.

Кинотеатр «Сардага»

БОКС

Первенство улуса среди юношей 1990-89 г., 1988-87 г. и 1986-85 г. рожд. Участвуют боксеры школ улуса. Начало: 25.11. - в 15 часов. 26.11. - в 12 часов.

Взвешивание участников в день приезда т.е. 24.11. в зале ДЮСШ. Участвуют в следующих весовых категориях:

- Младшие юноши: 1990 г.р. - 26 кг., 1989 г.р. - 26, 30, 36 кг.
- Средние юноши: 1987-1988 г.р. - 26, 28, 30, 32, 34, 36, 40, 42, 45 ...
- Старшие юноши: 1985-1986 г.р. - 34, 36, 40, 42, 45, 48, 51, 54, 57 ...

Федерация бокса Намского улуса. Главная судейская коллегия

Намское ветеринарное управление сообщает всем фирмам и предпринимателям, занятым перевозкой, реализацией и переработкой импортного сырья

В связи с получением дополнительной информации об эпизоотической ситуации по спонгиозной энцефалопатии крупного рогатого скота (BSE) в Ирландии и Франции Департамент ветеринарии Российской Федерации вводит ЗАПРЕТ на ввоз:

Из Ирландии говядины из графств Cavan, Mth, Monhan, Cork, Limerick, Yexforg.

Из Франции живых животных и говядины из департаментов № 22 «Coles d Annr» № 29 «Einisiers», № 35 «He et Vilane», № 61 «Orne», № 72 «Sarthe» и № 85 «Venbee».

Намскому управлению ЖЖХ срочно требуются на работу:

1. Рабочие по санитарной очистке.
2. Операторы котельной на газообразном топливе, имеющие свидетельство об окончании курсов по специальности и первичный допуск.

Дьизэ кэргэн педучилище оройоноугар эбэтэр Нам с. икки этээстээхтэригэр квартира куортамнаһын баҕарар. Бэрээдэги, кэмигэр төлөбүрү мэкитэлибит. Билсэр тел: 27-6-31.

Считат недействительным утерянный военный билет НЧ № 2401756, выданный РВК на имя Алексева Анатолия Николаевича.

Считат недействительным утерянный паспорт V-ШЯ № 676644, выданный 5 августа 1974 г. Усть-Алданским РОВД на имя Никифорова Анатолия Ильича.

Күндү биригэ үөрэммит дьүөгэбигитэр Мотыга, быраатыгар Алешага, аҕабыгар Павел Семеновичка таптыр ийэлэрэ

СТРУЧКОВА
Марфа Романовна

ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн диринг кутурҕаммытын тириэрдэбит.
1 Хомустаах орто оскуолатын 2000 сүлгэбэ ыыпкыктыра, кылаас салайааччыта

Биригэ үөрэнэр табаарыспытыгар Алешага, киһи эдэһинигэр Мотыга, аҕабыгар Павел Семеновичка таптыр ийэлэрэ

СТРУЧКОВА
Марфа Романовна

өлбүтүгэр диринг кутурҕаммытын биллэрэбит.
1 Хомустаах оскуолатын 3 «а» кылаһын үөрэнээччилэрэ уонна кылаас салайааччыта

ыкка ыалтыгар, ууһуталытыгар убаастабыллаах Семен Николаевич Стручковка, киһи уолаттарыгар Егорга, Павелга, киһитигэр Екатеринага, сизинэригэр Мотыгага, Алешага киһиттэрэ, кэргэнэ, ийэлэрэ

СТРУЧКОВА
Марфа Романовна

ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан диринг кутурҕаммытын биллэрэбит.

Партизантан Жирковтар, Парниковтар, Гаврильевтар, Делигразовтар

Истинник саньыр доһорбут

СТРУЧКОВА
Марфа Романовна

сэтгэнийн 17 күнүгэр күн сириттэн хомолтолохтук барытынан табаарыспытыгар Стручков Павел Семеновичка, оролоругар Мотыга, Алешага, ийэтигэр Матрена Алексеевнага, эдэһиндэригэр, күтүөтүгэр, оҕолорго, быраатыгар Иванга диринг кутурҕаммытын тириэрдэбит.

Табаарыстар: Дьячковскаядар, Кривошапкиннар, Аргуновтар, Бишевтар, Гоголевтар, Канаевтар, Дьячковская Г.А.

РЕДАКТОР В.Г.КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21496; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улуунун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну контуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрациялааһыт нүөмэрэ — Я 0085.

Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэтигин, дьизит аадырыһын чопчу ыйын. Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биир буолбат.

“ЭНСИЭЛИ” - Нам улуунун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай ул. 1.
E-mail: editor62@sakha.ru

Талыһына уонна тангыһына “Энсиэли” хаһыат редакциянай-издательскай систематыгар.

Хаһыат Дьокуускайга “Сахаполиграфиздат” НИПК бэчээттэнэ, Орджоникидзе ул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис. Индекс — 54889. Тиража — 2184. Бэчээкэ илии баттанна — 12:00 ч., 22.11. 2000. Сааһын №-рэ — 137